

PEC 1: Conceptes econòmics bàsics

- A) Llegeix dels apunts : “Manual per ser un bon ministre d'economia”:
- Tema 1: Conceptes econòmics bàsics.
 - Tema 2: Especialització, intercanvi i diner.
- B) Treballa els casos 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 associats als Temes 1 i 2.
- C) Llegeix del document “Lectures d'economia. PEC1” els articles:
- SEPE vs. EPA (art.1).
 - Hay vida más allá de la jornada completa (art. 2).
 - Por qué crece la población Activa (Carmen Alcaide) (art.3).
 - La importancia de los ERTES como instrumento amortiguador de la crisis (art.4).
 - Todo lo que siempre quiso saber sobre el IPC y nunca se atrevió a preguntar (art.5).
 - ¿Cuál es la inflación ideal? (art.6).
 - ¿Nos engañan los políticos cuando nos dan datos sobre la inflación? (art.9).
 - Un ejemplo de inflación de oferta: La inflación se disparó hasta el 6,5%, en diciembre 2021 (art.11)
 - La locura de las criptomonedas (art.12)
 - El Salvador se convierte en el primer país del mundo en adoptar el *bitcoin* como moneda legal (art.13)
 - ¿Algo a cambio de nada? La renta básica universal (art.15).

PROVA D'ESTUDI CONTINUAT 1 (PEC1)

La pandèmia del Covid-19 va esclatar i expandir-se, al llarg del 2020, per tot el món, i ens va portar, degut a un confinament massiu de la població, a una paràlisi i caiguda en la producció de bens i serveis (PIB) inimaginable (EL PIB espanyol va caure un 11%; a Europa, un 6,4%; i a EE.UU. un 9,5%).

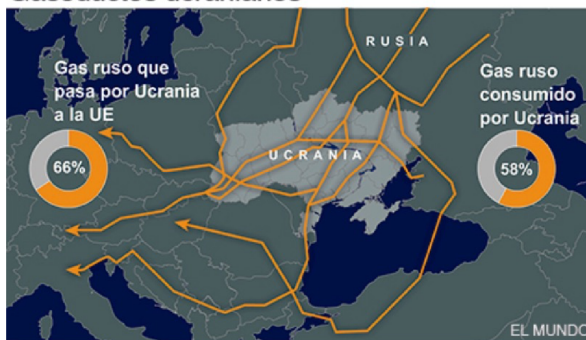
En el moment que s'ha pogut reprendre l'activitat econòmica han sorgit tota una sèrie d'inconvenients inesperats. Entre d'altres, s'han disparat els preus de la majoria de les matèries primes: els preus del coure, del níquel, del gas i del petroli, han assolit màxims històrics; el cost del transport marítim de containers s'ha arribat a x per 7. La producció de molts bens de consum s'ha hagut d'alentir per manca de components electrònics. Les causes de tot això, son, clarament, variades i complexes; entre elles cal destacar el coll d'ampolla en el transport marítim. Lamentablement, les expectatives de creixement dels diferents països s'han hagut de corregir a la baixa massa sovint.

A tot això, hem de sumar que degut al conflicte Ucraïnès, que enfronta a Rússia amb els països de l'OTAN (Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord), tant Europa com EE.UU estan preparant sancions a gran escala en el cas d'un atac rus: Entre aquestes sancions es rumoreja la de tancar per complet els mercats financers europeus i de EE.UU. per les empreses i entitats financeres russes, prohibir als bancs russos a operar en dòlars o amb euros, i la de reduir dràsticament la importació europea de petroli i gas russos (Rússia subministra el 26% del petroli i el 40% del gas que consumeix Europa). Dels 4 gasoductes provinents de Rússia només el *Nord Stream*,

que connecta directament amb Alemanya, a través del mar bàltic, opera a nivells normals.

Gasoductos ucranianos (2014)

La Unió Europea considera que té una forta capacitat de perjudicar a l'economia Russa, doncs el 38% de les exportacions russes tenen com a destí Europa, mentre que només el 4% de les exportacions europees tenen com a destí territori rus.

Respon a les següents preguntes (sigues breu i concret)

Exercici 1.1 Quina va ser una de les mesures estrella activades l'any 2020, per la Unió Europea, com element esmorteïdor, per tal d'evitar, malgrat la paràlisi econòmica, que l'atur no es disparés a nivells estratosfèrics? Explica en què consistia aquesta mesura.

Aquesta mesura són els ERTO (expedient de regulació temporal d'ocupació) que consisteix en una suspensió del contracte dels treballadors i el cobrament per parts d'aquest d'un percentatge (70% els primers 180 dies, després el 50%) del seu sou pagat pel govern. Això ha servit per a què les empreses que, a causa de la pandèmia, no podien mantenir tota la plantilla no es vegin obligades a reduir la seva mida sinó aplicar aquesta mesura.

Exercici 1.2 Explica en què es diferencia l'**Ingrés Mínim Vital (IMV)** aprovat pel govern espanyol, el desembre del 2020, i el concepte de **Renda Bàsica Universal (RBU)**.

L'Ingrés Mínim Vital és una prestació dirigida a prevenir el risc de pobresa i exclusió social de les persones que viuen soles o estan integrades en una unitat de convivència i manquen d'ingressos per cobrir les seves necessitats bàsiques. En canvi, la Renda Bàsica Universal és una prestació que va dirigida a tot ciutadà, pel simple fet de ser-ho, sense cap condició. Tant les persones riques com les pobres, les que treballen o estan en atur, sense distinció, perceben la mateixa quantitat.

Exercici 1.3 El desembre de 2021 la **inflació interanual** a Espanya ha estat d'un 6,5% mentre que la **inflació subjacent** es va situar en un 2,2%. Què vol dir això i com explicaries aquestes diferències tant grosses? Què significa interanual? Estem davant d'una inflació de demanda o d'oferta? Raona la resposta.

La inflació interanual mesura l'augment de preus durant els últims dotze mesos, mentre que la inflació subjacent és la reflectida per l'Índex de Preus al Consum quan aquest no té en compte ni els productes energètics ni els alimentaris sense elaborar. Per tant, la gran diferència que hi ha entre ambdues ens indica que l'aigua, el gas, el petroli, l'electricitat i els aliments no elaborats, entre d'altres, són els que més han fet pujar els preus en 2021 i en conseqüència marquen la diferència en la inflació interanual. Estem davant d'una inflació d'oferta donat que el cost dels recursos productius s'ha encarat, han augmentat els preus perquè han augmentat els costos de producció, hi ha hagut una disminució de l'oferta i un augment de la desocupació.

Exercici 1.4 D'acord amb l'article "Hay vida más allá de la jornada completa", quines mesures podria prendre el govern espanyol per incentivar la contractació a temps parcial?

Una mesura seria incrementar el salari dels treballadors a temps parcial, ja que en molts casos, la meitat del salari no és suficient per a viure. També es podria garantir la protecció social, com en el cas dels Països Baixos, on tenen la AOW o "pensión de vejez" que cobreix als residents del país que hagin complert els 65 anys i se'ls afegeix complementàriament els ingressos que tinguin cotitzats.

Exercici 1.5 Les dades del mercat laboral ens mostren, de vegades, un creixement de l'atur superior a la destrucció de llocs de treball. Com explicaries aquest fenomen?

Aquest fenomen es pot produir en un període d'alta immigració si aquests immigrants es registren en el SEPE (Servicio público de Empleo), ja que se'ls registrarà com a aturats i s'incrementarà l'atur sense haver-se destruït cap lloc de treball.

Exercici 1.6 És correcte dir que inflació i IPC són sinònims? en què es diferencien? Què significa tipus d'interès reals negatius?

No és correcte dir que inflació i IPC són sinònims. L'Índex de Preus de Consum és un indicador que mesura la variació dels preus dels productes en una economia. En canvi, la inflació és l'augment generalitzat i sostingut dels preus en un país. Un tipus

d'interès real negatiu significa que la taxa d'inflació (que provoca pèrdua valor diners) supera el tipus d'interès nominal acordat entre un prestamista i el seu client.

Exercici 1.7 Si el president d'Ucraïna, Volodímir Zelinski, per tal d'evitar el col·lapse de la seva economia instaurés una renda bàsica universal pels seus ciutadans, finançada a través de l'emissió de nous grivnas per part del Banc Central d'Ucraïna, de 10.000 grivnas/mes (1grivna=0,031€), quines creus que podrien ser les conseqüències sobre l'economia d'Ucraïna? Raona la resposta.

Aplicar aquesta mesura tindria un impacte positiu sobre la pobresa independentment del treball. De totes maneres, per permetre l'extinció de la pobresa, la quantitat hauria de ser suficient per cobrir els costos necessaris per subsistir. En segon lloc, els treballadors podrien optar per treballar menys i tenir més temps lliure per dedicar a sí mateixos o a la família o rebutjar els treballs més durs o mal pagats, el que augmentaria els salaris d'aquests.

Pel que fa als aspectes negatius, aquests subsidis provocarien inflació per la gran quantitat de diners en circulació i que el valor de la moneda caigués. A més, un altre petit problema és que alguns individus no es motivarien a buscar treball com a mitjà d'ingrés addicional per viure millor.

Exercici 1.8 Recentment, 7 de setembre de 2021, el Salvador s'ha convertit en el primer país del món en acceptar el bitcoin com a moneda de curs legal, junt amb el dòlar, (vigent des del 2001). Proposa 3 oportunitats/avantatges i 3 riscos/desavantatges que se'ls hi presenten a l'haver pres aquesta decisió.

Oportunitats/avantatges:

1. Oportunitat d'inversió i desenvolupament en el país.
2. Increment dels llocs de treball.
3. Reducció de les taxes per enviament de diners (que poden arribar al 30% en alguns casos). És freqüent aquest tipus d'operacions per part d'emigrants que envien diners als seus familiars en aquests països.

Desavantatges/riscos

1. El Bitcoin no és tan estable com altres divises centralitzades que poden estar controlades per bancs i aquests intervenir en cas de devaluació, crisi, etc. Per tant, el sistema monetari del país i tot el que implica (pensions, estalvis...) és susceptible a la fluctuació d'aquesta criptomoneda.
2. Dificultat per a les institucions financeres de detectar irregularitats per part de la població a causa de l'anonimat que proporciona el Bitcoin.
3. Les transaccions de criptomonedes tenen un impacte mediambiental que pot ser difícil de contrarestar, ja que consumeixen grans quantitats d'energia per ser validades.

Exercici 1.9 *Amb els darrers mesos, sospitem que, al llarg d'aquest any, un nombre considerable de famílies espanyoles, han vist disminuir els seus ingressos familiars i, en conseqüència, ha empitjorat, el que anomenem, la distribució equitativa de la renda. Explica dues maneres de mesurar si això ha estat així, o no.*

Les dues maneres de mesurar si això ha estat així o no són la corba de Lorenz i l'índex de Gini. A la corba de Lorenz es relacionen els percentatges acumulats de població amb els percentatges acumulats de la renda que aquesta població rep. A l'eix d'abscisses es representa la població, mentre que l'eix d'ordenades representa les rendes. Com més pròxima estigui la corba de Lorenz de la diagonal ascendent, més equitativa serà la distribució de la renda. Per tant, si realment la distribució equitativa ha empitjorat, la corba de Lorenz hauria d'estar més enfora de la diagonal que fa un any.

L'índex de Gini mesura la superfície entre la corba de Lorenz i la línia hipotètica d'equitat absoluta. Així, un índex de Gini de 0 representa una equitat perfecta, mentre que un índex de 100 representa una inequitat perfecta. Per tant, en aquest cas respecte de l'any passat l'índex hauria d'haver augmentat.

Exercici 1.10 *Ens enganyen els polítics? És possible que en un país on en un any els productes de consum més freqüents, com ara la llet, els ous, el pa, l'oli, i altres productes alimentaris han pujat més d'un 10%, i la inflació només hagi estat d'un 3%?*

La informació que ens donen és la correcta. Però hem de diferenciar entre l'IPC i la inflació. Mentre que l'IPC es centre en els béns i serveis, en la inflació es tenen en compte tots els productes, i normalment tenen més els productes d'ús diari com l'electricitat que altres productes com ja poden ser els aliments

Exercici 1.11 *Imaginat que, en el pitjor dels casos, Rússia envaeix Ucraïna i la OTAN aplica les sancions promeses. Quines podrien ser les conseqüències econòmiques per Europa?*

En aquest cas, Europa en qüestió de les exportacions no es veurien massa afectades, ja que sol un 4% d'exportacions va destinades al territori rus, però hi haurà un important canvi en el subministrament d'energia perquè un 26% del petroli i 40% del gas és subministrat per Rússia provocant un augment dels preus d'aquests.

Exercici 1.12 *En el cas d'invasió russa i aplicació de les sancions per part de la OTAN quines podrien ser les conseqüències pel ruble rus? Raona la resposta*

En aplicar les sancions, l'efecte directe és el tancament dels mercats financers europeus i EEUU, i la prohibició dels bancs russos en operar en dòlars o amb euros. Tot això més tard conduirà a la depreciació del ruble rus, ja que molts habitants optaran per vendre els seus rubles per dòlars o euros. A llarg termini això provocarà la pèrdua de poder adquisitiu pel ruble rus, culminant en una inflació dels preus, perquè els preus dels productes es mantindran proporcionals a divises com el USD o el EUR.

Exercici 1.13 *Un augment de la productivitat és sinònim, sempre, d'un augment de la producció? (raona la resposta)*

No, perquè la productivitat és la relació entre producció i recursos utilitzats, és a dir, l'augment de la productivitat pot ser degut a un augment de la producció o una disminució de recursos utilitzats.

Exercici 1.14 *Un del estris principals per combatre la pandèmia han estat les mascaretes. Però a l'inici de la crisi, aconseguir-ne una era molt difícil i, si en trobaves, s'havia de pagar una fortuna per aconseguir-la. Ara bé, en aquests moments resulta molt fàcil trobar-ne i son, relativament, barates. Explica d'acord amb l'ortodòxia econòmica de les funcions d'oferta i demanda aquest fenomen.*

En l'inici de la pandèmia, la demanda de mascaretes va tenir una pujada molt gran juntament amb la situació on cap organització o país tenia la reserva per cobrir aquesta necessitat, a més la pandèmia va generar una aturada en la indústria, per tant, no hi havia matèria primera o fàbrica amb la capacitat de fer les mascaretes. Tot això va resultar a una pujada de preu de les mascaretes, ja que la demanda d'aquestes superava l'oferta d'aquell moment.

Actualment, la recuperació de la indústria i transport, i l'atracció de les fonts d'inversió per l'elevat preu de les mascaretes augmenta la seva producció, per tant, el preu baixa per la satisfacció de la demanda.

Exercici 1.15 *Si fossis banquer i poguessis triar el coeficient de caixa voldries tenir un coeficient de alt o baix? Justifica la resposta*

Si fos un banquer, voldria tenir un coeficient de caixa baix, ja que d'aquesta manera no tinc l'obligació de mantenir molts diners efectius en el mateix banc i tenir més per invertir en altres activitats financeres i, a més, tenir el multiplicador de diners més alt.

Exercici 1.16 *Per què creus que el govern del PP va decidir salvar a Bankia, amb un ajut, possiblement, de més de 30.000 milions de €, mentre estava aplicant dures retallades a la sanitat i l'educació a Espanya? Va ser, per què eren una banda criminal còmplices dels banquers? Defensa els teus arguments.*

El govern del PP va decidir salvar a Bankia principalment per la raó que Bankia és massa gran per deixar-lo enfonsar. És a dir, existeix molta gent que aconsegueix activitats econòmiques amb Bankia, per tant, la seva fallida perjudicaria una part de la població en perdre els seus estalvis. Per altra banda, el Govern espanyol assegura un màxim de 120 mils de € a tots els comptes d'estalvis en un cas com aquest, en què les despeses poden superar els 30.000 milions de €.

Exercici 1.17 *Explica que son els "indicadors avançats" i posa un exemple*

L'economia no és un procés instantani, per tant, existeixen uns indicadors avançats que ofereixen informacions amb les quals podem fer una predicció del comportament del futur del cicle d'economia. Els dos grups que intervenen en l'economia són els productors i els consumidors, en conseqüència existeixen dos tipus diferents d'indicadors avançats: de producció o l'oferta i de consum o demanda. Un exemple pot

ser ISM, indicador de USA creat per l'Institut for Supply Management, que consta d'una enquesta mensual als directors de compra de 250 empreses.